

Čís. 6920.

Ustanovení stanov (jednacího řádu) banky, že ředitel (dirigent filiálky) má složit u pokladny banky do určité doby po svém jmenování určitý počet akcií banky jako jistotu a neučiní-li tak, že se bude mít za to, že se ředitelství (dirigentství) vzdal, nepřičí se ani zákonu ani dobrým mravům. Znehodnocení akcií jde na vrub ředitele (dirigenta).

Pokud výkony dirigenta filiálky banky nad osmihodinovou pracovní dobu nelze pokládati za zvláštní práce přes čas, jež by musily býti zvláště odměněny.

(Rozh. ze dne 22. března 1927, Rv I 162/27.)

Žalovaný byl dirigentem filiálky žalující banky až do 29. února 1924. Podle §u 20 stanov žalující banky byl každý ředitel do osmi dnů po jmenování povinen složit u pokladny banky 25 akcií i s kupony jako jistotu. Žalovaný byl v obchodním spojení se žalující bankou v ten způsob, že žalující banka k jeho příkazu a na jeho účet cenné papíry kupovala, v uschování je měla, prodávala atd. Z tohoto obchodního spojení vzešla žalující bance proti žalovanému pohledávka 36.638 Kč ku dni 30. června 1925. Proti žalobě o zaplacení této pohledávky namítl žalovaný jednak, že jeho dluh u banky povstal nákupem oněch 25 akcií, jež se znehodnotily, jednak namítl započtením nárok na odměnu za práci přes čas. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby a uvedl ku konci důvodů: Žalovaný neprávem namítá proti zažalované pohledávce vzájemnou pohledávku za práce přes čas konané v částce 15.000 Kč s tříletými úroky. Žalovaný opírá tento svůj nárok o dohody o platových a postupových podmínkách bankovního úřednictva. Tyto podmínky platí pro všechno bankovní úřednictvo ve smyslu dohod, avšak dirigenti filiálek nejsou v dohodách těch jmenováni, ač v dohodě pro rok 1921 v odstavci VIII. na konci jest výslovně uvedeno, že mají býti honorovány rovněž práce přes čas vykonávané prokuristy nebo náměstky ředitelů, ředitelství banky ve schůzi dne 17. února 1922 zaujalo zásadně zamítavé stanovisko ve příčině honorování práce přes čas ředitelům resp. dirigentům filiálek, což vzal žalovaný na vědomí a dle znaleckého posudku žalovaný jmenováním dirigentem pozbyl nároku na placení práce přes čas, poněvadž jmenováním tím byl zařazen do vyšší stupnice platové a obdržel remuneraci. V uvážení těchto okolností dospěl soud ku přesvědčení, že žalovanému jako dirigentu filiálky nepřísluší nárok na placení práce přes čas. Než i kdyby žalovanému nárok ten dle dohod zásadně příslušel, nenabyl žalovaný nároku toho, poněvadž nejen netvrdil, že konal práce přes čas ku příkazu nebo se souhlasem ředitelství nebo přednosta oddělení, ale ani likvidace nepředložil ve lhůtě v dohodách pro rok 1923 a 1924 uvedené a vůbec neuplatňoval nároku na honorování prací přes čas a uvedené náležitosti jsou dle dohod předpokladem pro nabytí nároku na placení práce přes čas (odst. V. dohod). O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Nesprávné právní posouzení spatřuje odvolatel

především v tom, že soud první stolice neuznal, že byl donucen ku složení akcií důvodnou obavou. Avšak ustanovení §u 870 obč. zák. dovolávati se tu nemožno. § 20 stanov žalující banky nařizuje, že každý ředitel má složiti u pokladny společnosti do osmi dnů po svém jmenování 25 akcií společenských jako kauci a neučiní-li tak, že se bude za to míti, že se ředitelství vzdal. Podobně stanoví jednací řád banky pro ředitele (dirigenty) filiálek v §u 3, že tito jsou povinni složiti u centrály 25 akcií jako kauci. To znamená, že každý úředník banky, chce-li býti ředitelem nebo dirigentem filiálky, musí vyhověti oné podmínce, jinak ztrácí naděje na výhody povýšení, pokud se týče, musí se jich vzdáti. Že by nastala i ztráta existence, o tom vůbec řeči není, čímž tvrzení odvolatelovo na pravou míru jest uvésti. O »donucení a nespravedlivé a důvodné bázni« mluvíti tu nemožno, vždyť úředníkům banky jest volno neucházeti se o místo ředitelské nebo dirigentské nebo se jich vzdáti, nechtějí-li nebo nemohou-li vyhověti oné podmínce, nikdo je nenutí, by hodnot tu přijali, pokud se týče podrželi a za všech okolností akcie složili, nýbrž toto jen pro případ, že chtějí této hodnoti dosáhnouti, pokud se týče si jí a s ní i výhody s vyšším místem takovým spojené udržeti. Banka jako zaměstnavatelka má právo určiti si jednostranně podmínky, za kterých možno místa zodpovědná dosáhnouti, a žádati na uchazečích o místa taková, by složili kauci, a nelze jí brániti, by si neurčila své vlastní akcie jako cenné papíry, ve kterých jest kauci složiti. Jsou-li snad akcie ty méněcenné neb ztratí-li časem na ceně, jest vedlejší, a tvrzení odvolatelovo, že vedoucí činitelé banky její skutečný stav znající musili si býti vědomi již tehdy, když žalovaný měl akcie skládati, že jsou neb budou v krátké době bezcenné, jest tvrzením novým, ničím neprokázaným. Nemožno proto ani mluvíti o zmatečnosti smlouvy o koupi akcií z důvodu, že prý bylo využito závislého postavení žalovaného. Tvrdí-li žalovaný dále, že za plnění bezcenné požaduje nyní strana žalující hodnotu, která ku vzájemné hodnotě není v žádném poměru, stačí mu připomenouti, že doznal zakoupení osmnácti akcií žalující banky, potvrdil zasílané mu výpisy z běžného účtu, v němž obsažena i cena zakoupených akcií, i výkaz depot za správný uznal, že dále zakoupením papírů stal se jejich vlastníkem a přešlo naň proto i nebezpečí ztráty kursovní i znehodnocení a dle §u 1311 obč. zák. stihá náhoda toho, v jehož osobě neb jmění se udála. V důsledku toho, co shora řečeno, nemožno také ustanovení §u 879 obč. zák. zde použítí, ježto nejde o smlouvu proti dobrým mravům nebo proti zákonnému zákonu. Nesprávné právní posouzení věci vidí odvolatel dále v tom, že mu nebyl přiznán nárok na odměnu za práce přes čas, avšak neprávem. Důvody prvního soudu v tom směru jsou úplně správné, zejména pokud poukazují na dohodu o platových a postupových podmínkách úřednictva svazových bank z 10. ledna 1923 a z 1. ledna 1924, dle nichž má úředník nárok na honorování práce přes čas pouze tenkrát, pakliže dostal k ní příkaz nebo s ní bankovní ředitelství souhlas projevilo, a pakliže úředník předložil ve lhůtě tam přesně určené likvidaci za ni, dále na přípis žalující banky, jímž filiálkám svým oznámila, že ve schůzi ředitelství dne 17. února 1922 bylo v příčině honorování práce přes čas ředi-

telům (dirigentům) filiálek zaujato stanovisko zásadně zamítavé a že žalovaný sám příjmem tohoto dopisu potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Neobstojí výtká nesprávného právního posouzení věci ve smyslu §u 503 č. 4 c. ř. s. Odvolací soud správně vyložil smysl §u 20 stanov žalované banky, pokud se týče §u 3 jedn. ř. pro ředitele a dirigenti filiálek, a odkazuje se v tomto směru na důvody napadeného rozsudku. Samo dovolání uznává, že banka jako zaměstnavatelka byla oprávněna stanoviti jednostranné podmínky pro dosažení místa vedoucího úředníka, a, pokud dovolání vytýká, že podmínku, o niž jde, stanovila banka teprve jednacím řádem a tím prý »položila vedoucímu úředníku nůž na krk«, přezírá, že již podle §u 20 stanov měl každý ředitel složit u pokladny společnosti do osmi dnů po tom, kdy byl jmenován, 25 akcií společenských i s kupony nedospělými jako kauci a že již tam bylo stanoveno, že, neučiní-li tak, bude se za to míti, že se ředitelství vzdal. Pokud dovolání poukazuje na bezcennost akcií žalovaným zakoupených, správně poukazuje odvolací soud na to, že náhoda stihá majitele. Ale odvolací soud i správně dolíčil, že akcie žalovanému nebyly vnuceny. Ani o nicotnosti smlouvy po rozumu §u 879 obč. zák. nelze vážně mluvit, jelikož ustanovení §u 20 stanov pokud se týče §u 3 jedn. ř. nepřičí se ani zákonnému zákazu ani dobrým mravům. Pokud jde o práce přes čas, k započtení namítanou vzájemnou pohledávku 17.250 Kč, omezuje se dovolání na povšechnou výtku, že odvolací soud celý případ nesprávně posoudil po stránce právní, poukazujíc v této příčině na důvody napadeného rozsudku, ale nedoličuje, v čem spatřuje právní omyl odvolacího soudu. Není tudíž dovolání ve směru tom vlastně ani provedeno. Než výtká tato není odůvodněna, nanejvýš když se uváží, že žalovaný od roku 1918 byl dirigentem filiálky v S. a že u toho, kdo zastává v podniku zodpovědné místo orgánu, jemuž náleží celý podnik vésti a spravovati, jak tomu jest zejména u dirigenta filiálky bankovního ústavu, nelze výkony nad osmihodinovou pracovní dobu pokládati za zvláštní práce přes čas, jež by musily býti zvláště odměněny (sb. n. s. 6127).

Čís. 6921.

Přihlásili-li se někteří dědicové ze závěti, jiní pak ze zákona, jest zavéstí řízení podle §u 125 a násl. nesp. říz., třebaž v závěti bylo nařízeno, že zůstavitelovo jmění má býti mezi dědice rozděleno a přikázáno podle zásad zákonného dědického práva.

(Rozh. ze dne 23. března 1927, R I 175/27.)

Pozůstalá manželka a některé ze zůstavitelových dětí přihlásily se k pozůstalosti podmíněčně z poslední vůle, kdežto jiné děti na základě zákona. Soud první stolice přijal všechny tyto dědické při-